

Taal en communicatie

Werkcollege 3

Grice II – Soorten implicaturen

Week 3

- Birner H2, p. 62-74
- Opdrachten week 3

Semantiek en pragmatiek volgens Grice

What is
said

What is meant: implicaturen

Conventioneel

Conversatieve

Gegeneraliseerd

Particulier

Semantiek en pragmatiek volgens Grice

What is
said

What is meant: implicaturen

Test: (o.a.)
annuleerbaarheid

Conventioneel

Conversatieel

Gegeneraliseerd

Particulier

Semantiek en pragmatiek volgens Grice

What is
said

What is meant: implicaturen

Test: (o.a.)
annuleerbaarheid

Conventioneel

Conversatieel

Test: context-
afhankelijkheid

Gegeneraliseerd

Particulier

Opdracht 1

Geef voor elk van de volgende mogelijke implicaturen wat de uitkomst is van de tests voor conversationele implicaturen.

Ofwel: Is het een conversationele implicatuur, waarom wel/niet?

- Calculable (kan 'uitgerekend' worden met de maxims)
- Cancellable (annuleerbaar door context)
- Non-detachable (dezelfde inhoud in andere woorden: dezelfde implicatuur)
- Non-conventional (geen eigenschap van specifieke *vorm*)
- Indeterminate (er is niet één 'correcte' interpretatie, er is soms discussie mogelijk)

Opdracht 1

a. Sally fell and skinned her knee +> “Sally skinned her knee when she fell”

Wel conversationele implicatuur (maxime van relatie)

b. Gloria is tall; therefore she is athletic +> “Tall people are athletic”

Geen conversationele implicatuur (conventionele implicatuur)

c. Jason has few friends +> “Jason has some friends”

Opdracht 2

Op het forum van *girlscene.nl* schrijft 'Believer' aan haar ex:

*Nu jouw vriendin je heeft laten stikken weet je eindelijk hoe ik me voel. Ik hielp je enorm erg toen het uitging tussen jullie. 2 weken later ging het uit tussen mij en m'n vriend, en wat doe jij? Jij peert hem gewoon en zegt 'awh wat zielig'. Fijn dat mijn hulp zo erg op prijs gesteld wordt. En vervolgens ga jij ook gewoon met een andere meid, **hele fijne jongen ben jij**, hier kom je erg ver mee.*

Opdracht 2

a. Wat is hier de implicatuur van ‘hele fijne jongen ben jij’? Via welk maxime kan de hoorder deze implicatuur afleiden? Leg je antwoord uit.

‘Je bent géén fijne jongen’; ironie (*openlijke schending/flouting van het maxime van kwaliteit*)

b. Stel dat de uitdrukking ‘fijne jongen ben jij’ tegenwoordig zonder uitzondering op deze manier gebruikt wordt. Met wat voor een soort implicatuur zouden we dan te maken hebben?

Oorspronkelijk antwoord zoals besproken in de WGR: een *conventionele* implicatuur.

Na overleg tussen de docenten: wij denken niet dat dit klopt. Als de betekenis van ‘fijne jongen ben jij’ zodanig verschuift dat het zonder uitzondering iets anders

Opdracht 3

In januari 2017 trad minister Van der Steur af na een debat over de deal met drugs crimineel Cees H. Jarenlang was onduidelijk hoeveel geld deze Cees H. eigenlijk had gekregen, maar dit jaar dook er een brief op van jaren geleden waarin dit bedrag wel degelijk werd genoemd. Die brief was een conceptbrief die aan de Tweede Kamer zou worden gestuurd. Van der Steur was toen nog geen minister maar hij had wel commentaar geleverd op de brief. Zo had hij bij de zin met het bedrag erin genoteerd: **‘Zeer kwetsbaar’**. Vervolgens was het bedrag uit de brief verwijderd en werd de Tweede Kamer dus onvolledig voorgelicht. In het debat hield Van der Steur vol dat hij met die opmerking niet had bedoeld dat het bedrag geschrapt moest worden want, zei hij, “Als ik had bedoeld dat het weg had gemoeten, dan had ik dat heus wel opgeschreven”.

Opdracht 3

- a. Hoe zouden de parlementariërs op het idee komen dat Van der Steur met zijn opmerking 'zeer kwetsbaar' eigenlijk bedoelde dat het bedrag geschrapt moest worden? Beschrijf dit in de terminologie van Grice.

- b. Zou dit een conventionele, een gegeneraliseerde of een particuliere implicatuur zijn? Leg uit waarom.

Opdracht 3

a. Hoe zouden de parlementariërs op het idee komen dat Van der Steur met zijn opmerking 'zeer kwetsbaar' eigenlijk bedoelde dat het bedrag geschrapt moest worden? Beschrijf dit in de terminologie van Grice.

Maxime van *relatie* (het lijkt een *openlijke* schending/flouting om iets duidelijk te maken aan zijn ambtenaren, maar dat is het volgens Van der Steur dus *niet*)

b. Zou dit een conventionele, een gegeneraliseerde of een particuliere implicatuur zijn? Leg uit waarom.

Particuliere conversationele implicatuur

Opdracht 4

Van wat voor soort implicatuur is sprake in onderstaand stripje (rechterplaatje)?

Opdracht 4

- Letterlijk gezien geeft de man een compliment aan Wally (maar dat is irrelevant in deze conversatie).
- Dit is een *openlijke* schending/ flouting van het maxime van *relatie*.
- Alleen in deze specifieke context heeft deze uiting deze implicatuur > *particuliere* conversationele implicatuur.

Opdracht 5

Van wat voor soort implicatuur is sprake in onderstaand stripje?

Opdracht 5

- 'Nee' betekent hier letterlijk 'geen tien dollar lenen'.
- De implicatuur (o.b.v. maxime van *kwantiteit*) is dat ze ook niet meer dan tien dollar wil lenen.
- Er is sprake van een schaal; we noemen dit een *scalaire* implicatuur.
- Dit is een specifieke variant van de *gegeneraliseerde* conversationele implicaturen.

Volgende week

Recente visies op implicaturen

Lezen: Birner H3 (behalve 3.1.2 en 3.1.3)

Opdrachten uit de syllabus op Brightspace